Programma Bestuur en organisatie

WETTERSKIP FRYSLÂN

Strategisch doel

We zijn een slagvaardige, wendbare en transparante organisatie die effectief inspeelt op maatschappelijke uitdagingen en verwachtingen rondom waterbeheer. Dit doen we door continu te investeren in goed bestuur, professionele bedrijfsvoering en nauwe samenwerking met de samenleving en andere overheden.

Assetmanagement speelt hierin een sleutelrol door het bieden van inzicht, sturing en samenhang in het beheer van onze assets, waarmee we duurzaam, doelmatig en toekomstgericht kunnen handelen.

Portefeuillehouder(s):	Luzette Kroon, Alice van Gosliga, Remco van Maurik, Gerben de Boer, Monique Plantinga en Frank Jorna
Betrokken verbonden partijen:	Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V. (Assetmanagement), Energiepark Ballumerbocht B.V., Nij Hiddum-Houw, Noordelijk Belasting Kantoor (NBK), Het Waterschapshuis, De Nederlandse Waterschapsbank N.V., Centre of Expertise Watertechnology, Unie van Waterschappen en Coöperatie Openbare Verlichting en Energie Fryslân (OVEF)

Ambitie

De ambitie voor het programma bestuur en organisatie is om Wetterskip Fryslân blijvend te positioneren als een toekomstbestendige en professionele organisatie die in staat is de groeiende uitdagingen van klimaatverandering en duurzame ontwikkeling met daadkracht en innovatief vermogen aan te pakken. Voor een uitgebreide beschrijving verwijzen we hiervoor naar de begroting 2026.

Prestatie indicatoren

Door middel van meetbare grootheden geven we aan hoe goed, of hoe ver we zijn met het behalen van de doelstellingen. Ze geven de voortgang, kwaliteit en effectiviteit van beleid, projecten of programma's aan. De volgende kritieke prestatie indicatoren (KPI's) zijn voor 2026 opgenomen:

Nr.	KPI	Doelstelling	Meetwaarde	Realisatie t/m augustus 2026
1.	Betaaltermijn facturen binnen 30 dagen	Snellere betaling aan leveranciers om relaties te versterken en financiële betrouwbaarheid te tonen.	93% van de facturen wordt in 2026 binnen 30 dagen betaald. (totaal facturen 2024: 21.891 gemiddelde betaaldagen 21)	*97,9%* *Gemiddelde betaaltermijn is 8 kalenderdagen*

2.	Klachten binnen wettelijke termijn afgehandeld	Klantgerichte en betrouwbare overheid zijn.	93% van de klachten wordt binnen een termijn van maximaal 14 weken afgehandeld. (2024: 100%)	100%
3.	Bezwaarschriften binnen wettelijke termijn afgehandeld	Klantgerichte en betrouwbare overheid zijn.	90% van de bezwaarschriften wordt binnen een termijn van maximaal 18 weken afgehandeld. (2024: 88%)	100%
4.	Behaalde servicenormen voor het afhandelen van vragen bij het Klant Contact Centrum (KCC)	Klantgerichte en betrouwbare overheid zijn.	85% van de vragen wordt naar tevredenheid afgehandeld.	85%
5.	CO_2-uitstoot in 2026 verminderd ten opzichte van 2025	Klimaatneutraal worden.	Lagere CO_2-uitstoot in 2026 dan in 2025.	Wordt niet real-time gemeten, maar 1 x per jaar over het afgelopen jaar.
6.	Duurzaamheid als gunningscriterium	Bijdragen aan de circulaire economie en klimaatdoelen binnen de organisatie.	60% van de aanbestedingen van diensten is duurzaamheid een gunningscriterium. Bij werken is dat 70%.	*86% voor Goederen en Diensten en 14% voor onze Werken*
7.	Omvang overhead	De overhead in FTE, ten opzichte van de totale formatie in FTE, blijft onder de referentiewaarde (uit vensters voor bedrijfsvoering).	Lager percentage overhead dan de referentiewaarde (2024: 26,9%)	14,8% (begroting 2026)
8.	Invulling vacatures	We zijn een aantrekkelijke werkgever.	94% van de opengestelde vacatures worden ingevuld. (2024: 91 vacatures, 96% ineens ingevuld)	95%
9.	Nieuw onderhouds-managementsysteem	Het onderhoudsmanagementsysteem is geïmplementeerd, de beheerorganisatie is ingericht en de basis is gelegd voor verdere ontwikkeling naar datagedreven assetmanagement.	Eind 2026 is het nieuwe onderhoudsmanagementsysteem volledig geïmplementeerd binnen de organisatie.	20%
10.	Een toekomstbestendig en geïntegreerd digitaal register (GIS Blauw-Damo) voor Watersysteem, Waterketen en Keringen	Het op DAMO gebaseerde kernregister versie 1.5 is conform de datacentrische architectuur geïmplementeerd, data, processen en apps zijn gemigreerd en de beheerorganisatie is ingericht.	Implementatie is gereed voor 31 december 2026	30%
11.	We werken met één uniforme werkwijze zowel in nieuwe projecten als in onze beheer- en onderhoudsprocessen.	Alle assetstandaarden worden geactualiseerd zodat onder andere circulariteit op een praktische en toepasbare manier volledig is geïntegreerd in zowel beheer- en onderhoudsprocessen als in nieuwe projecten. Dit zorgt voor één uniforme werkwijze die duurzaamheid en toekomstbestendigheid waarborgt.	Eind 2026 zijn 5 van de 7 assetgroepen de assetstandaarden geactualiseerd	10%
12.	Doorlooptijd analyses laboratorium (afhankelijk van afspraak met opdrachtgevers).	Klantgerichte en betrouwbare overheid zijn.	90% van de analyses worden binnen 21 dagen gerapporteerd.	100%

Toelichting op prestatie indicatoren

1. Tot en met augustus 2026 is 97,9% van de facturen binnen 30 dagen betaald op basis van de aankomstdatum (moment dat de factuur in het financieel systeem geregistreerd wordt). Het gemiddeld aantal dagen tussen de aankomstdatum en de betaaldatum bedraagt 8 kalenderdagen.
2. Er zijn in 2026 klachten ingediend, maar ook hier geldt dat deze allemaal binnen de gesteld termijn zijn afgehandeld of in overleg zijn aangehouden, waardoor de termijn gestuit is.
3. In 2026 zijn tot nu toe 34 bezwaren binnengekomen. Alle ontvangen bezwaren zijn op dit moment nog in behandeling of binnen de termijn afgehandeld.
4. Periodiek monitoren we de klantentevredenheid. Tot nu toe is 85% van de vragen naar tevredenheid afgerond.

5. CO_2-uitstoot wordt ieder jaar in Q1 bepaald over afgelopen jaar. Vervolgens wordt dit in het najaar gepubliceerd in de Klimaatmonitor van de waterschappen.
6. Voor de aanbestedingen voor Goederen en Diensten zal de benoemde prestatie van 60% gehaald worden in 2026. Aanbestedingen voor Werken worden voor circa 90/95% gegund op laagste prijs en hierbij wordt duurzaamheid niet als gunningscriterium toegepast. Daarom zal bij Werken de benoemde prestatie van 70% niet gehaald worden in 2026. Duurzame criteria worden bij de aanbestedingen van Werken wel in een bestek verwerkt of als eisen gesteld conform het Klimaatprogramma en/of bestuurlijk vastgestelde doelstellingen en ambities.
7. Bij het opstellen van de begroting 2026 bedroeg het overheadpercentage 14,8%. Deze gegevens worden bij het opstellen van de jaarstukken opnieuw berekend.
8. De organisatiewijziging heeft veel extra vacatures opgeleverd, zowel intern als extern.
9. Eind 2026 wordt nu 1 april 2027. Dan is OMS fase 1 technisch gereed en vormt het systeem een fundament voor de verdere ontwikkeling naar datagedreven assetmanagement en datagedreven werken. Vanwege technische complexiteit duurt de implementatie 3 maanden langer.
10. De beschikbaarheid van GIS Blauw-DAMO heeft langer op zich laten wachten dan oorspronkelijk voorzien. Hierdoor zijn verschillende onderdelen van het project later gestart dan gepland. Versie 1.5 is de eerste versie waarmee in productie gegaan kan worden. Deze versie wordt pas in december 2026 beschikbaar gesteld aan de waterschappen en kan dan pas geïnstalleerd worden. In die versie zijn niet alle benodigde functionaliteiten opgenomen, die we uiteindelijk nodig hebben (bijv. Waterketen en leggerfunctionaliteit). De voorbereidingen voor implementatie, datamigratie en inrichting van het kernregister zijn in uitvoering. In 2026 is het project herijkt om beter aan te sluiten op de datacentrische architectuur, het Dataplatform en de gewenste beheerorganisatie. De implementatie verloopt conform de herijkte planning en is naar verwachting gereed voor de zomer van 2027.
11. In 2025 is een evaluatie gehouden waarin bepaald is welke verbeterstappen met betrekking tot standaardisatie gewenst zijn. Deze verbeterstappen worden vanaf april 2026, na de start van het nieuwe organisatiemodel, uitgevoerd. Vanwege capaciteitsgebrek, onder andere vanwege extra inzet voor het implementeren van het nieuwe onderhouds-managementsysteem, is de verwachting dat eind 2026 niet alle doelen van deze KPI gerealiseerd zijn. De verwachting is dat we dit in 2027 realiseren.
12. De uitgevoerde analyses zijn allemaal binnen de afgesproken tijd opgeleverd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Waterbeheerprogramma (WBP)
Het nieuwe Waterbeheerprogramma (WBP), de bundeling van al onze waterambities voor de jaren 2028-2033, is op weg naar voltooiing. De 90%-versie is af en wordt nu voorgelegd aan medeoverheden en beroeps- en belangenorganisaties waarmee we optrekken. Ook alle Wetterskippers kunnen inbreng leveren. De totstandkoming van het WBP is begin 2025 gestart. Vanaf september vorig jaar kwam de productie echt op gang, in een kern- en schrijfteam en een brede projectgroep. In een informele checkronde krijgen medeoverheden en stakeholders de kans om te reageren. Deze fase eindigt op 29 september 2026 met een werksessie en een commissievergadering met het algemeen bestuur.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Versterken verbinding met de omgeving
Net voor de zomer hebben we als dagelijks bestuur heeft het vernieuwde participatiebeleid 'Samen voor ons water' en een nieuwe participatieverordening en zijn beide documenten ter inzage gelegd. Het uitgangspunt van het vernieuwde beleid is: meedenken, meedoen en meebeslissen, tenzij er een goede reden is om hiervan af te wijken. We willen belanghebbenden vooraf duidelijk maken op welke onderwerpen invloed mogelijk is. Nieuw in de verordening is het zogenoemde uitdaagrecht. Sinds 1 januari 2025 zijn we wettelijk verplicht om vast te leggen hoe we hiermee omgaan. Met het uitdaagrecht doen inwoners en organisaties voorstellen om bepaalde taken van ons zelf uit te voeren. Hiervoor komt een digitaal loket waar aanvragen worden ingediend. We blijven altijd eindverantwoordelijk en wegen binnen de gegeven ruimte de belangen en mogelijkheden af. Per initiatief bekijken we wat mogelijk en haalbaar is.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Bouwen aan een betrouwbare, betaalbare, klimaatneutrale en circulaire organisatie
We passen de vijf sporen uit ons klimaatprogramma toe in al ons werk. We blijven investeren in duurzame opwekking, fossielvrije processen en circulair beheer, en nemen duurzaamheidseisen op in inkoop en aanbestedingen. Ook is circulariteit steeds beter verankerd in assetmanagement en bij nieuwe projecten wordt beter gekeken naar '*toekomstwaarde*', zoals klimaatneutraliteit en hergebruik van materialen en grondstoffen. We vergroten onze energiezelfvoorziening door het realiseren van batterijopslag bij een rioolwaterzuivering en werken verder aan het gebruik van windenergie. Daarmee vergroten we de productie van duurzame energie op onze eigen locaties. Met deze zelfconsumptie, verminderen we de afhankelijkheid van het elektriciteitsnet. We zetten de elektrificatie van ons wagenpark voort en passen duurzame standaarden toe bij investeringen, aanbestedingen, inkoop en projecten.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Biodiversiteit versterken door robuust en natuurlijk waterbeheer
We maken gebruik van ecosysteemdiensten die afhankelijk zijn van biodiversiteit en laten de natuur voor ons werken. We voeren het Útfieringsplan Bioferskaat verder uit en geven invulling aan de uitgangspunten van de nota Flora en Fauna. Hierbij zien we dat het aanjagen, adviseren en coördineren van acties, met name bij beheer en onderhoud en projecten, nog steeds continu aandacht nodig heeft om blijvend te koppelen aan ons werk.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Een datagedreven organisatie voor slimme sturing
We hebben een nieuwe digitale voordeur: www.wetterskip.frl. Dit past nadrukkelijk in het verder werk te maken van ons Fryske taalbelied. Dat we als Friese overheid zo'n beleidsplan horen te hebben, ligt vast in de landelijke Wet gebrûk Fryske taal. Het plan bevat zeven maatregelen om het Fries zichtbaarder te maken, opdat mensen zich uitgenodigd voelen om de taal ook te gebruiken in contacten met it Wetterskip. De overstap naar nieuwe web- en mailadressen is per 18 mei 2026 live gegaan.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Innovatiekracht versterken: "gewoan dwaan"
In 2026 voeren we vanuit ons innovatiebeleid projecten uit. Als organisatie zijn we een innovatiebroedplaats en stimuleren vernieuwend denken bij onze medewerkers wat bijdraagt aan onze innovatiecultuur. Een mooi voorbeeld is de ontwikkelde autonome droneboot, die nauwkeurige watermetingen uitvoert volgens digitale vaarplannen.
Samen met Maritiem Instituut Willem Barentsz, onderdeel van hogeschool NHL Stenden is een nieuwe virtuele simulator ontwikkeld voor het trainen en opleiden van stokers en machinisten voor het Woudagemaal. Normaal gesproken oefenen wij twee keer per jaar in de praktijk: in de herfst- en voorjaarsvakantie. Voor deze opleiding brengen wij het gemaal speciaal onder stoom en kan het publiek tijdens deze draaidagen meegenieten. Dit kost zo'n 20.000 liter aan biobrandstof per week. De nieuwe simulator lijkt op een computerspel en bootst het gemaal zo goed mogelijk na.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Weerbaarheid en bedrijfscontinuïteit
De Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw) stellen nieuwe eisen aan onze fysieke en digitale weerbaarheid. Wetterskip Fryslân is sinds september 2026 op grond van de Wwke aangewezen als kritieke entiteit. Dit brengt specifieke eisen en verplichtingen met zich mee voor de weerbaarheid van onze essentiële dienstverlening. Deze eisen en de risico's en kwetsbaarheden binnen onze bedrijfsvoering vertalen we naar gerichte maatregelen en prioriteiten. Deze zijn we aan het uitwerken voor het verder inrichten van het bedrijfscontinuïteitsmanagement.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Grip op financiën en financiële verantwoording
In 2026 zijn we aan de slag gegaan met het recent vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid en handelingskader. Deze zijn het kader voor rechtmatige, doelmatige en toekomstbestendige inkoop. De focus ligt op de verdere professionalisering van aanbestedingen, bestelprocessen, contractmanagement en contractbeheer, zodat de organisatie beter in staat is om risico's te beheersen en kansen te benutten. We zetten daarom in op een sterkere regie op contracten en leveranciers en ook krijgt Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) een nog nadrukkelijkere plaats binnen aanbestedingen en contracten.

Organisatieontwikkeling
De implementatie van onze organisatievisie per 1 april j.l. is succesvol afgerond en we gaan verder met de doorontwikkeling van onze organisatie. Dit heeft de nodige tijd en inspanning gekost. Ondertussen zijn de (nieuwe) leidinggevende posities structureel ingevuld en wordt organisatiebreed de visie verder uitgebouwd. Daarnaast werken we verder aan sturing en cultuurverandering middels het leiderschapsontwikkeltraject.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel worden de baten en de lasten voor programma Bestuur en organisatie getoond.

bedragen x € 1.000

Programma Bestuur en Organisatie	Oorspronkelijke begroting 2026	Vastgestelde begroting na VR1	Budget neutrale wijzigingen VR2 2026	Voorstel budgetwijziging VR2 2026	Nieuwe actuele begroting 2026
Totaal Baten	2.590	2.289	565	130	2.984
Totaal Lasten	-55.844	-56.754	-623	904	-56.473
Resultaat	-53.254	-54.464	-59	1.034	-53.489

Toelichting op Wat mag het kosten?

Afwijkingen ten opzichte van actuele begroting 2026
Bij de baten wordt € 130.000 aan extra opbrengsten verwacht. Deze bestaan uit gerealiseerde inkomsten uit verkoop van grond € 97.000 en hogere pachtopbrengsten van € 33.000.

De lasten nemen per saldo af met circa € 904.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat minder is uitbesteed aan derden voor plannen, onderzoek en marktexpertise. De uitgaven voor juridische diensten vallen dit jaar naar verwachting € 104.000 lager uit.

Lopende investeringen

bedragen x € 1.000

	Toegekend krediet t/m rapportageperiode		Eindewerkinschatting (EWI)		Saldo		
	Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (A-C)	Netto (B-D)	
Datacenter	1.700	1.700	1.700	1.700	0	0	B
Vervangingsinvesteringen Laboratorium	270	270	270	270	0	0	A
Vervanging hard- en software	410	410	410	410	0	0	A
Actualisatie ICT Omgevingswet	300	300	300	300	0	0	A
Verduurzamingsmaatregelen gebouw	2.445	2.445	2.445	2.445	0	0	B
Laadinfrastructuur hoofdkantoor	675	675	675	675	0	0	B
Totaal	5.800	5.800	5.800	5.800	0	0	

Verstrekkingen 2026

Excel-tabel

Verstrekkingen investeringskredieten 2026 (inclusief restant kredieten vorig jaar)

(bedragen x € 1.000)

	Verzamelbesluit	Actuele begroting 2026		2e Prognose 2026		Verschil	
		Bruto (A)	Netto (B)	Bruto (C)	Netto (D)	Bruto (C-A)	Netto (D-B)
Datacenter	B	1.700	1.700	1.700	1.700	0	0
Vervangingsinvesteringen Laboratorium	A	270	270	270	270	0	0
Vervanging hard- en software	A	787	787	787	787	0	0
Actualisatie ICT Omgevingswet	A	300	300	300	300	0	0
Vervanging materieel en voertuigen	A	467	467	467	467	0	0
Emissieloos, energieneutraal en duurzaam*	B	3.690	3.690	3.445	3.445	-245	-245
Totaal		**7.214**	**7.214**	**6.969**	**6.969**	**-245**	**-245**

A = vrijgegeven via verzamelbesluit bij begroting 2026

B = separaat voorstel richting dagelijks en algemeen bestuur

Omschrijving (toelichting)

Toelichting op verstrekkingen 2026

Verstrekkingen zijn besluiten van het dagelijks bestuur, waarbij zij de organisatie mandateert tot het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen ten aanzien van investeringskredieten. De verstrekking van Emissieloos, energieneutraal en duurzaam loopt vooralsnog vertraging op. De projecten die worden uitgevoerd lenen zich niet voor extra maatregelen op het gebied van emissieloos, energieneutraal en duurzaamheid.